

Debreceni Ítéltábla

Bf.I.389/2022/29.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2022. október 6. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta és 2022. október 20. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel, a bűncselekmény elhárítására idős koránál fogva korlátozottan képes személy sérelmére elkövetett emberölés büntette miatt és társai ellen indított büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2022. március 24. napján kihirdetett 12.B.19/2021/97. számú ítéletét megváltoztatja.

Az élet elleni bűncselekményt ... ésr. vádlottak társtettesként, I. r. és III. r. vádlottak bűnsegédként követték el.

I. r. és III. r. vádlottak szabadságvesztés büntetését egyaránt 15 (tizenöt) évre,

II. r. vádlottnál a közügyektől eltiltást 8 (nyolc) évre enyhíti.

IV. r. vádlott által a 2019. november 6. napjától 2022. március 24-ig előzetes fogvatartásban töltött időt számítja be a szabadságvesztésbe.

A vonórúd elkobzására vonatkozó rendelkezést mellőzi és a dolog megsemmisítését rendeli el.

Egyéb részekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A szabadságvesztésbe beszámítja a vádlottak által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségből I. r. vádlott 21 600 (huszonegyezer-hatszáz) Ft-ot, III. r. vádlott 37 624 (harminchétezer-hatszázhuszonnégy) Ft-ot és IV. r. vádlott 18 420 (tizennyolcezer-négyszázhusz) Ft-ot visel.

I n d o k o l á s

[1] A Miskolci Törvényszék a rendelkező részben írt ügydöntő határozatában I. r., II. r., III. r. és IV. r. vádlottakat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett emberölés büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.)

160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b), d) és k) pont, II. r. vádlottat továbbá szexuális erőszak bűntettében [Btk. 197. § (1) bekezdés b) pont].

Ezért I. r. és K. III. r. vádlottakat 18 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre, 10 év közügyektől eltiltásra, valamint 200 napi tétel, 1000 Ft napi összegű, 200 000 Ft végösszegű pénzbüntetésre;

II. r. vádlottat – halmazati büntetésül – 19 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre, 10 év közügyektől eltiltásra és 200 napi tétel, 1000 Ft napi összegű, 200 000 Ft végösszegű pénzbüntetésre;

IV. r. vádlottat pedig 20 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre, 10 év közügyektől eltiltásra és 200 napi tétel, 1500 Ft napi összegű, 300 000 Ft végösszegű pénzbüntetésre ítélte.

Megállapította, hogy a vádlottak legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követően bocsáthatók feltételes szabadságra. A büntetésbe beszámította a terhelték által előzetes fogvatartásban töltött időt. Az eljárás során lefoglalt vonórudat elkobozta, más dolgok lefoglalását megszüntette és a tulajdonos vádlottak, valamint a sértetti jogutód részére kiadni rendelte, határozott továbbá az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ítélet ellen két irányban jelentettek be fellebbezést.

[3] Az ügyészség a törvényben biztosított három munkanapi határidőben I. r., III. r. és IV. r. vádlottak terhére a büntetés súlyosítása, életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása, II. r. vádlottnál pedig a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 565. § (2) bekezdésre utalva, eljárási szabálysértésre hivatkozva – a mértékes indítványtól magasabb mértékű mellékbüntetés – a terhelt javára, a közügyektől eltiltás enyhítése érdekében jelentett be fellebbezést (103. sorszámú elsőfokú irat).

Indokai szerint a bűnösséget be nem ismerő I. r., III. r. és IV. r. vádlottaknál a bíróság nem vette figyelembe megfelelő nyomatékkal a súlyosító körülményeket, nevezetesen, hogy az emberölés három okból is súlyosabban minősül, valamint az idős, kiszolgáltatott sértettek sérelmére elkövetett élet elleni bűncselekmények elszaporodtak, és a bűneset a kis lélekszámú községben közfelháborodást és félelmet keltett. Mindez e vádlottakkal szemben életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását indokolja. A bűnösséget beismerő II. r. vádlott vonatkozásában a bíróság megsértette az ügyészségi mértékes indítványban meghatározott mellékbüntetési tartamot, ezért a közügyektől eltiltás 8 évet meg nem haladó megállapítását, egyéb részekben a támadott határozat helybenhagyását indítványozta (Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség B.1324/2019/524.).

[4] Az elsőfokú ítéletet másfelől védelmi perorvoslatok sérelmezték. I. r. vádlott és védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan a büntetés enyhítéséért, II. r. vádlott és védője a büntetés enyhítése érdekében, III. r. vádlott és védője a bűnösség megállapítása miatt felmentésért, IV. r. vádlott és védője pedig elsősorban felmentés végett, másodsorban enyhítésért jelentettek be jogorvoslatot.

[5] I. r. vádlott védője fellebbezése írásbeli indokolásában elsődlegesen a vádlotti védekezés elfogadása mellett bizonyítékok hiányában felmentésre, másodlagosan az élet ellen cselekmény bűnsegédi elkövetői minőségének megállapítására, harmadsorban a büntetés

enyhítésére, végül jogorvoslata alaptalansága esetén a súlyosítás mellőzésére tett indítványt (23. sorszámú másodfokú irat).

[6] II. r. vádlott védője az enyhítésre irányuló fellebbezést fenntartotta, érvei szerint az elsőfokú bíróság nem értékelte megfelelően a bűnösség beismerését, azt, hogy e vádlott önmagára és társaira is terhelő vallomást tett (11. sorszámú másodfokú irat).

[7] III. r. vádlott védője a jogorvoslatát fenntartva eltérő tényállás megállapítása mellett az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a terhelt felmentését indítványozta. Az ítéletet sérelmező jogorvoslat I-IV. pontjaiba foglalt indokaiban eljárásjogi és ténybeli kifogásokat is felhozott. A bíróság álláspontja szerint hibásan mérlegelte a bizonyítékot és nem adott számot arról, hogy az objektív tárgyi bizonyítékok, nyomok hiánya mellett miért fogadta el I. r. és II. r. vádlottak, a bűncselekményt konzekvensen tagadó védekezését és a IV. r. vádlottat terhelő vallomását. A vád nem felel meg a Be. 422. § (1) bekezdés a) és b) pontjában előírt törvényes elemeknek, ugyanis nem határozza meg, mint ahogy az ítélet sem, az egyes vádlottak konkrét elkövetési magatartását. Utalt a tényálláshoz kötöttség és a bizonyíték-értékelés elvi alapjaira és arra, hogy az ítélet nem fejezi ki a tények igazságát, mely elvárás a büntetőbíróság ítéletétől. A szándékegységben véghez vitt ölést még a terhelő személyi bizonyítékok sem támasztják alá, és a vádat biológiai minták, anyagmaradványok sem erősítik meg a III. r. vádlott esetében (21. számú másodfokú irat).

[8] IV. r. vádlott védője elsődleges indítványa elsősorban megalapozatlanság miatt hatályon kívül helyezésre, másodlagosan pedig a terhelt felmentésére irányult. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértett, amikor a tárgyaláson való részvétel jogáról le nem mondott vádlottakat a helyszíni tárgyalásra nem idézte és nem biztosította részvételüket. A IV. r. vádlott jelenlétét és a bűncselekmény részvételében tárgyi bizonyíték, objektív nyom, DNS minta nem támasztja alá, II. r. vádlott beismerő vallomása pedig nem alkalmas az ölésben való részvétel megállapítására (25. számú másodfokú irat).

[9] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.66/2022/7. számú, a fellebbezésekre tett észrevételében az ügyészségi fellebbezést fenntartva – a védelmi jogorvoslatokat alaptalannak találva – az ölési szándék formájának módosítása (egyenes szándék megállapítása) mellett az ítélet megváltoztatására, I. r., III. r. és IV. r. vádlottakkal a feltételes szabadságra bocsátásának lehetőségét engedélyezve – életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabására, II. r. vádlottnál a mértékes indítvány kereteire tekintettel a közügyektől eltiltás enyhítésére, egyéb részekben a törvényszék ügydöntő határozatának helybehagyására tett indítványt.

[10] A másodfokú bíróság a védelmi fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

[11] Az ügyész a nyilvános ülésen a perbeszédében az ügyészségi fellebbezést és az írásbeli észrevételében foglaltakat fenntartva indítványozta a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezések megváltoztatását, egyéb részekben pedig az ítélet helybenhagyását. A védelmi perorvoslatokra kifejtette, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok megtartásával folytatta le bizonyítást, nem vétett súlyos hibát, a tényállás megalapozott, okszerű a bűnösségre vont következtetés és törvényes cselekmények minősítése is. A vád

törvényessége alappal nem kérdőjelezhető meg, mert a szükséges tartalmi elemeket tartalmazza, az pedig, hogy nem határolja, különíti el a sértett bántalmazásának részleteit elkövetőként, nem jelenti a vád fogyatékoságát és az ítélet megalapozatlanságát sem (28. számú jegyzőkönyv 4. oldal 5. bekezdés).

[12] A védők perorvoslatukat és indokaikat szintén fenntartották.

[13] Az utolsó szó jogán a nyilvános ülésen résztvevő I. r. vádlott megbánását fejezte ki és bocsánatot kért a sértetti hozzátartozóktól, de azt vitatta, hogy a sértett bántalmazásában részt vett. III. r. és IV. r. vádlottak ártatlanságukat hangoztatták.

[14] A fellebbezések részben alaposak.

[15] A felülbírálat formáját illetően sajátos perjogi helyzet alakult ki, mert I. r., III. r., IV. r. vádlottak és védőik a jogorvoslataikban támadták az elsőfokú ítélet tényállását és a bűnösség megállapítását is, így esetükben értelemszerű volt a Be. 590. § (1), (2) bekezdése alapján a teljes felülbírálat. II. vádlott azonban az előkészítő ülésen a bűnösségét beismerte, mely nyilatkozatot a bíróság elfogadott, melyet sem az ügyészség, sem az érintett vádlott és védő nem kifogásolt fellebbezésében [Be. 580. § (3) bekezdés]. E vádlott és védője kizárólag a büntetéskiszabást sérelmezte, a bűnösség megállapítása, valamint váddal egyező tényállás és minősítés miatt nem is fellebbezettek, mert a törvény ezen irányban a fellebbezést kizárja a Be. 580. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerint. Az egyik fontos kérdés: ami ellen nem fellebbeztek, az felülbíráható-e. II. r. vádlottnál – ha egy elkövetője lenne a vádbeli cselekménynek – a törvényi modell szerint a Be. 590. § (3) bekezdés értelmében egyértelműen korlátozott a felülbírálat az 590. § (5) bekezdésben írt kiterjesztéssel, mely azt jelenti, hogy esetében a tényálláshoz kötöttség teljes, az elsőfokú ítélet tényállása felülbírálatára a Be. 591. § (2) bekezdés a) pontjának megfelelően nem kerül sor. Ami ellen nem fellebbeztek, a törvény szerint tehát felülbíráható, ezt lehetővé teszi a Be. 590. § (5) bekezdése szerinti, már idézett kiterjesztés, mely a törvénysértő ítéletek jogerőre emelkedésének képezi akadályát. A Be. rendszerében mondhatni ezért, eltérően a jogalkotás folyamatában tervezett szabályoktól, csak részben korlátozott a felülbírálat, mely valójában az elsőbírósági mérlegelés és a tényállás kontrollját zárja ki.

A másik, és egyben legfontosabb kérdés, hogy a bűnösség beismerésének elfogadása után a ténybeli felülbírálatra sor kerülhet-e, mely vádlottnál és milyen terjedelemben. Az nem igényel különösebb magyarázatot, hogy a tényállást vitató, a bűnösséget be nem ismerő I. r., III. r. és IV. r. vádlottaknál a teljes, azaz a tényállásra is kiterjedő a felülbírálat a Be. 590. § (1), (2) bekezdés rendelkezéseiből fakadóan kötelező.

II. r. vádlottnál a törvény fő szabálya szerint [Be. 592. § (1) bekezdés a) pont] nincs ténybeli felülbírálat, azonban az 590. § (9) bekezdés szabályai e kötöttséget feloldják akkor, ha más terhelt (elkövetőtárs) az adott, összefüggő tényállást sérelmezi. Jelen esetben az egytényállású cselekmény releváns tényeit a többi vádlott vitatta a perorvoslatban. A bűnösség beismerésének elfogadása, mely valójában ún. „ítéleti alku” egy különös perjogi helyzetet teremtett, mert az érintett vádlott a vádbeli tényállást és vádbeli minősítést ismerte el, ezért ilyenkor az ítéltábla álláspontja szerint a Be. 590. § (9) bekezdése nem oldja fel teljes mértékben a tényálláshoz kötöttséget. Azt viszont nem zárja ki, hogy a bűnösséget beismerő vádlott minősítést is meghatározó cselekvőségét nem érintően a tényállást az azt kifogásoló

vádlottaknál módosítsa. Többvádoltas ügyben ugyanis egy vádlott bűnössége beismerésének elfogadása nem vezethet oda, hogy más vádlottak el legyenek zárva a ténybeli felülbírálattól. Ennek megfelelően a ténybeli korrekció korlátja kizárólag II. r. vádlott szigorúan vett cselekvőségére vonatkozik, de csak olyan terjedelemben, hogy ne kerüljön sor e vádlottra vonatkozó vádbeli és ítéleti tényektől való és értelemszerűen a minősítést is meghatározó eltérésre. Kétségtelen, hogy a bűnösség beismerésének elfogadása által kialakult eljárásjogi helyzetre a törvény minden részletben nem ad megfelelő magyarázatot, viszont maga az egyébként a később részletezettek szerint törvényes elfogadás nem eredményezheti, hogy ténybeli okból az elsőfokú ítélet megsemmisítésére kerüljön sor.

[16] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút [Be. 608. § (1) bekezdés a-h) pont], sem olyan súlyos relatív perjogi hibát [Be. 609. § (1) és (2) bekezdés a-d) pont], ami az eljárás törvényességét befolyásolva az érdemi felülbírálatot kizárta volna és az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, így az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását eredményezné.

[17] III. r. vádlott védője fellebbezésének indokaira is tekintettel elsődlegesen rámutat az ítéltábla, hogy a vád a Be. 422. § (1) bekezdés a-d) pontjaiban írt törvényes elemeket tartalmazta, így a vádlottak azonosításra alkalmas megjelölését, valamint a cselekmény pontos leírását is. Az kétségtelen és ilyen jellegű, kívülálló szemtanú által a meghalt sértetten kívül más által nem észlelt, több fő által véghez vitt, akár eszközös vagy pusztá kezes elkövetésnél nem határolhatók el teljesen, vagy akár egyáltalán az elkövetői szerepek. Mindez viszont nem jelenti azt, hogy a vád nem „törvényes” és nem eredményezheti az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését. A törvényi tényállás megvalósulásának megítéléséhez szükséges tények vád tárgyává lettek téve és a bíróság feladata az, hogy a releváns tényeket a tettazonosság keretein belül a bizonyítási eljárást követően részletesebben, pontosabban, valósághűen állapítsa meg. E tevékenysége során a vádtól részben eltérhet, a vádbeli tényeket bővebben és részletesebben is megállapíthatja (EBH2012. B.25) és meg is kell állapítania, ha a bizonyítékok azt indokolják, mert nyilvánvaló: a bírói ítélet nem a vádirat interpretációja, hanem egy bonyolult gondolati folyamat eredménye a fegyverek egyenlősége elvének biztosítása mellett lefolytatott perbeli bizonyítást követően.

[18] II. r. vádlott bűnösséget elismerő nyilatkozatának elfogadására a 2021. szeptember 16-án tartott előkészítő ülésen a 33/I. számú végzéssel (33. számú jegyzőkönyv 8. oldal) törvényesen került sor. Az irányadó jogszabályi alapok:

Be. 504. § (1) bekezdés: Ha a vádlott a bűnösségét beismeri, és a beismeréssel érintett körben a tárgyaláshoz való jogáról lemond, a bíróság e tény, az eljárás ügyiratai, valamint a vádlott kihallgatása alapján vizsgálja meg, hogy a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát elfogadja-e. A vádlott kihallgatása - az előkészítő ülés jellegére figyelemmel - a (2) bekezdésben meghatározott feltételek vizsgálatára irányul.

(2) A bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásának a feltételei a következők:

- a) a vádlott e nyilatkozatának természetét és elfogadásának következményeit megértette,
- b) a vádlott beszámítási képessége és beismerésének önkéntessége iránt észszerű kétely nem mutatkozik,

c) a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozata egyértelmű és azt az eljárás ügyiratai alátámasztják.

(3) Ha a (2) bekezdésben meghatározott feltételek fennállnak, a bíróság a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát végzésével elfogadja. E végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

(4) Ha a bíróság nem látja akadályát az ügy előkészítő ülésen való elintézésének, a vádlottat a büntetéskiszabási körülményekre is kihallgatja.

(5) A vádlott kihallgatását követően az ügyész, ezután a védő felszólalhat.

(6) A bíróság az ítéletét az előkészítő ülésen is meghozhatja.

II. r. vádlottat a bíróság az alapvető terhelti jogokra és a bűnösség beismerésének jogkövetkezményeire részletesen, jól ellenőrizhetően kioktatta (33. számú jegyzőkönyv 4. oldal). A vádlott szóban nem kívánt nyilatkozni, azonban védője útján csatolta okirati formában azon, saját aláírásával is hitelesített nyilatkozatát, mely szerint írásban kíván vallomást tenni, a terhére rótt bűncselekmények elkövetését elismeri, az mindenben úgy történt, ahogy a vád tartalmazza. A hallgatás jogával élve azonban részletesen nem kívánt beszélni a történetekről, nagyon megbánta, ami történt és szégyelli magát.

A törvényes elfogadás hármass feltétele kapcsán elsőként rögzítendő, hogy a bírósági kioktatást követően a II. r. vádlott annak természetének és elfogadásának következményeit megértette, ezt igazolja a nyilatkozat írásbeli formája és a vádlott határozott közlése a jegyzőkönyv alá igazoltan.

A vádlott beszámítási képessége és beismerésének önkéntessége iránt észszerű kétely nem támasztható. A vádlott beszámítási képessége birtokában és nem vitásan önkéntesen, nyilatkozatát írásban is megerősítve ismerte el a bűnösségét.

A harmadik feltétel, hogy a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozata egyértelmű legyen és azt az eljárás ügyiratai támasszák alá. E feltétel is teljesült. A beismerő nyilatkozat egyértelmű, és mindkét bűncselekményre vonatkozik a szóban megerősített okirat szerint. Az eljárás iratai, így elsősorban a nyomozás során tett, részbeni beismerő vallomásai, a szembesítések során tett vallomásai, I. r. vádlott nyomozási vallomásai és különösen a helyszín adatai, az idős sértett hüvelyéből biztosított DNS minta, valamint az I. r. vádlott helyszínen fellelt lábbeli nyoma a beismerést alátámasztják. Az elfogadásnak nem feltétele, hogy minden egyes részlettény egyező legyen az iratok és beismerés között, ez értelemszerűen nem valósulhat meg, ha a terhelt nem kíván részletes vallomást tenni, mely alapvető joga és nem zárja ki az elfogadást.

Összegezve: az elsőfokú bíróság nem vétett eljárási hibát a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásakor, azonban a felülbírált ügyben nem volt célszerű törvényessége ellenére az elfogadás, mivel a több elkövető szerepét egységesen kellett volna vizsgálni a bizonyítás menetében bármilyen ténybeli kötöttség nélkül. Ha viszont már elfogadta a bíróság a beismerést, úgy indokolt lett volna nyomban ítéletet hozni elkülönítés mellett a II. r. vádlott tekintetében. Bár feltétlen hibát nem jelent, de nem indokolható megfelelően az elfogadást követően a II. r. vádlott „perben tartása” és különösen a tárgyaláson való részvétel jogáról való lemondás engedélyezése, ami ugyan a vádlott szándékából eredt, azonban elzárta annak a lehetőségét is, hogy a per menetében esetleg észrevételt tegyen, mely segíthette volna a tényállás felderítését.

[19] IV. r. vádlott védőjének perjogi kifogása kapcsán következő a másodfokú bíróság álláspontja. A 2022. január 22. napján 9 órától a szám alatti helyszínen tartott eljárási cselekmény (72. sorszámú elsőfokú jegyzőkönyv) a Be. 533. § (2) bekezdés szerinti bírói szemle volt. A Be. 533. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a bírói szemlét a bíróság vagy annak kiküldött tagja tartja. Kétségtelen, hogy a 2022. január 13-i tárgyaláson – a bizonyítási eljárás újbóli megnyitását követően – a törvényszék a 66/III. számú végzésében – helyszíni tárgyalásra utalt, azonban a bírói intézkedésekből és a helyszíni bizonyítás jegyzőkönyvéből egyértelműen megállapítható, hogy kiküldött bíró által tartott szemlére került sor, melyről a jelenlévő vádlottak is tudomást szereztek a végzés kihirdetésekor, az ügyész és a védők pedig részt is vettek az eljárási cselekményen. A kiküldött bírói eljárás a tárgyalási bizonyítás része, de eltérő szabályokkal, így megtartható a tárgyaláson részvételre köteles vádlottak távollétében is. A tárgyaláson való részvétel jogáról lemondott II. r. vádlottnál e kérdésnek nincs jelentősége, azonban a többi vádlottnál vizsgálni kellett, hogy nem történt-e lényeges eljárási szabálysértés. A válasz nemleges a fenti okok miatt annak megjegyzésével, hogy valóban indokolt lett volna a vádlottak részvételét is biztosítani és tárgyalási formában megtartani a szemlét, melynek adatait egyébként a vádlottak megismerték és nem volt olyan indítvány, mely a szemle megismétlését célozta volna a vádlotti részvétellel. A szemle bár segítette a bíróságot az álláspontja kialakításában, azonban nem hozott olyan eredményt, mely érdemben befolyásolta volna az ügy megítélését, így akár a teljes helyszíni bizonyítás kirekesztése mellett is megalapozott a tényállás a fő pontokban, a kirekesztésre azonban nem volt szükség.

[20] A törvényszék az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, azonban a megállapított tényállás a sértett életének kioltásához vezető részében helytelen ténybeli következtetés miatt részben megalapozatlan [Be. 592. § (2) bekezdés d) pont]. A tényállás megalapozottságát a törvény pozitív formában nem határozza meg. Arra a megalapozatlansági okok nemlétéből lehet következtetni. Ettől függetlenül rögzíthető pozitív oldalról is, miszerint megalapozott a tényállás, ha a bíróság a törvényesen lefolytatott bizonyítási eljárás után, a vád keretei között, a vádló által vád tárgyává tett múltbeli és bűncselekménynek tartott eseményeket a bizonyítékoknak a logika törvényei és az ésszerű gondolkodás szerinti értékelése után valósághűen, teljeskörűen, azaz hiánymentesen és iratszerűen állapítja meg.

[21] A megalapozatlanság oka, hogy az elsőfokú bíróság azon fontos, a közvetlen bizonyítás által megállapítható kiinduló tényből – miszerint a sértett bántalmazásához használt fémeszközt IV. r. vádlott vitte magával és nála volt a helyszínen [33] bekezdés, valamint II. r. vádlott a bűnöségét elismerte a vád szerint – tévesen azt a következtetést vont le, „egybemosva” és el nem határolva az egyes vádlottak cselekvőségét, hogy a terheltek *az eszközzel* álló helyzetében és a földön is együttesen, azaz mind a négyen bántalmazták a halálhoz vezető sérüléseket előidézve az idős sértettet ([34]-[35] bekezdések). II. r. vádlott vallomását a törvényszék elfogadta és a tényállást nem vitásan arra alapította, hogy kinél volt az eszköz. Kétségtelen, hogy vannak olyan élet elleni ügyek, amikor a sértett meghal és a tagadó „szemtánú” elkövetőkön kívül más nincs, aki látta az eseményeket és más közvetlen vagy közvetett bizonyíték alapján sem határolhatók el többes elkövetésnél az egyes szerepek, az elkövetési magatartás részletei. Ez viszont nem az az ügy, mert a közvetett bizonyítás szabályai szerint levonhatók a megfelelő következtetések.

[22] A ténybeli következtetések elsősorban a közvetett bizonyítás szabályain alapulnak, miként ezt megfogalmazta a lényeges kritériumokat kiemelve a Kúria a BH2021.

35. számon közzétett és az ítéltábla által is követendőnek tartott precedens jellegű döntésében. A közvetett bizonyításban igen hangsúlyos szerepet kapnak a logika törvényszerűségei, az ítéletalkotáshoz vezető bírói gondolati folyamat (szillogizmus) helyessége, észszerű és okszerű volta. A jogtudományban a gyakorlat által is alkalmazott, többféle bizonyíték-értékelő elmélet alakult ki, így a Kúria döntésében is részletezett lánc-elmélet, valamint az ún. háló-elmélet és a bizonyítékok kapcsolódásán, kölcsönösségén, szerves összefüggésén alapuló elmélet. Valamennyi elvnek vannak hasznos elemei és egyik sem vethető el, de egyik sem élvezhet kizárólagosságot. Az ítéltábla ezen elvek egymással összhangban álló elemeit felhasználva végezte el ténybeli következtetéseit azzal, hogy a hangsúly elsődlegesen a bizonyítékok kapcsolódásán volt, de szem előtt tartotta a logika rendjét és az egyes bizonyítékoknak a bizonyítandó tényekhez való kapcsolatát is (háló-elmélet).

[23] Az ítéltábla ezért a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében, az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma és ténybeli következtetés alapján a tényállást a következők szerint helyesbíti.

[24] Elsőfokú ítélet [34] és [35] bekezdése: A vádlottak közül II. r. és IV. r. vádlottak ütötték meg többször a fején sértettet I. r. és III. r. vádlott támogató jelenlétében.

[25] A tényállás helyesbítésének indokait a másodfokú bíróság az alábbiakban foglalja össze, kitérve az elbírói mérlegelésre, illetve a módosítást igénylő pontatlan részekre is.

[26] Az elsőfokú bíróság a vádlottak nyomozás során tett vallomásait tárgyalás anyagává tette, így perjogi felhasználásuk törvényes.

[27] I. r. vádlott a 2019. november 5-i gyanúsított kihallgatása során (nyomozási irat VII. kötet 5-7. lap) feltárta a cselekmény indítékát, célját és azt is, hogy három társa bement a lakásba. E körben vallomása elfogadható, azt támogatta részben II. r. vádlott nyomozási vallomása is. Saját szerepét illetően viszont nyilvánvalóan védekezése nem foghat helyt, mert a lábbelijét vizsgáló nyomszakértői vélemény azt erősítette meg, hogy e vádlott is bement a házba. Az ítélet [81] bekezdése azonban pontosításra és kiegészítésre szorul. Azon lábbeli nyomtöredéket, mely az I. r. vádlott által viselt lábbelihez és ezáltal a terhelthez köthető, konkrétan a lakásból is nyíló és megközelíthető fűskamra küszöbéről rögzítették a helyszíni szemle során (nyomozási irat IV. kötet 11. lap, utolsó előtti bekezdés). nyomszakértő idézett, 2020. január 13-i szakvéleménye azt állapította meg, hogy az I. r. vádlottól lefoglalt lábbelitől származhat a szemle során fent jelzett lábbeli nyomtöredék (nyomozási irat IV. kötet 347. lap). Kategórikus véleményt a szakértő az elsőfokú ítélettől eltérően nem adott, de a véleményt összevetve II. r. vádlott terhelő vallomásával, már levonható a következtetés az előzmények ismeretében is, hogy bement is a lakásba, ezt később maga is elismerte a nyomozás során. Az elsőfokú bíróság elnagyoltan adott indokolást e fontos bizonyítékról, ezért rögzítésének és vizsgálatának részletes bemutatása volt szükséges annak megjegyzésével, hogy ilyen tárgyi súlyú ügyben, ellentétes és szerteágazó bizonyítási anyagnál feltétlen szükséges az értékelt bizonyítékok iratszerű, pontos megjelölése a jobb áttekinthetőség és ellenőrizhetőség érdekében, mely az elsőfokú ítéletben elmaradt.

Visszatérve az I. r. vádlott felhívott vallomásának tartalmára: a sértett fellökésére és az arra való hivatkozás, hogy a IV. r. vádlott megfenyegette, nehogy ellene valljon, a sértett több fő általi, súlyos következményekkel járó bántalmazását jelzi (első gyanúsítottai vallomás jegyzőkönyve 6. oldal 3. és 5. bekezdés).

A 2019. november 27-i szembesítések során fenntartotta, hogy voltak a társai, akik pénzt is hoztak el a sértettől. Kétségtelen, hogy ellentétes volt abban a vallomása, hogy pontosan mely három személy ment be. Az ítéltábla álláspontja szerint az I. r. és II. r. vádlottak is felelősségüket csökkentendő vitatták a bemenetelt, mely nem felel meg a valóságnak, hisz később azt részben a terheltek is elismerték, valamint objektív adatok (talpnyomtöredék és DNS minta) is cáfolták.

A 2021. január 29-i folytatólagos kihallgatásán már elismerte, hogy bement a házba, de nem társaival együtt, hanem később, nem vitatva már, hogy az ő lábbelije hagyott nyomot a lakásban. A bántalmazásban részvételt tagadta. Az I. r. vádlott lakásban tartózkodása kétséget kizáróan bizonyított, de az is, elsősorban II. r. vádlott vallomása és ténybeli következtetés alapján, hogy nem később, hanem a bántalmazás idején volt bent a lakásban az idegen értékek megszerzése érdekében. Arra nincs ugyanis észszerű indok, magyarázat, hogy később, társai távozása után miért ment be a házba, erre maga sem adott megfelelő választ. Tény, hogy csak a vallomások azon részei voltak elfogadhatók, melyek objektív adatokkal és más, hitelt érdemlőnek talált személyi bizonyítékkal összhangban álltak, de ez tipikus viszonylag rövid idő alatt lezajlott élet elleni ügyekben.

[28] II. r. vádlott a nyomozás során a 2019. november 5-i, a vádbeli esetet követően pár nappal tett tanúvallomásában már elismerte, hogy részt vett a sértett megölésében, igaz csak figyelőként. Feltárta, hogy társai voltak, a házba azonban csak ők mentek be. Számot adott arról is, hogy társai bántalmazták a sértettet és egy tömör vaseszközt látott IV. r. vádlottnál (nyomozási irat III. kötet 667. lap).

2019. november 5-én délután már gyanúsítottként hallgatták ki. Részletesen beszámolt róla, hogy az idős sértettet pénzének elvétele érdekében keresték fel. A társai bementek a sértetthez, „..... ott volt a vas”. Mikor kijöttek, mondta, hogy megütötték a nénit, aki meghalt. Azt nem erősítette meg, hogy sikerült pénzt elhozni (nyomozási irat VII. kötet 71-73. lap). A hajlított végű eszközről rajzot is készített, később a nyomozó hatóság által felderített és részére bemutatott tárgyakat azonban nem ismerte fel (nyomozási irat VII. kötet 85. lap). A társaival végzett nyomozási szembesítéseken terhelő vallomását fenntartotta. A vádemelés előtt azonban nem ismerte el, hogy ő is bement és szexuális cselekményt végzett a védekezésre képtelen sértettel.

A bírósági eljárásban a már idézettek szerint a bűnösségét azonban teljes körben elismerte, s bár részletes vallomást már nem tett, nyilatkozatából kitűnik, hogy a váddal egyezően a sértett pénzért történő bántalmazásában és halálának okozásában, valamint a szexuális cselekményben is elismerte a felelősségét, melyet igen jelentős mértékben támasztott alá a genetikus szakértői vélemény (nyomozási irat V. kötet 17-129. lap), mely igazolta, hogy a sértett hüvelykenetéből a DNS-ét tartalmazó biológiai anyagot mutattak ki. A vélemény kategorikus, egyértelmű, nem csak az egyeneságbeli rokonokra is utaló Y kromoszómás, hanem az ún. autoszómás vizsgálati módszeren alapszik, mely alapján egyértelműen megállapítható, hogy az ondó tőle származik. Másként pedig oda nem kerülhetett, csak ha a helyszínen volt és olyan szexuális cselekményt folytatott, mely során ejakulált és ondója a sértett nemi szervébe jutott.

Ezen fontos adatok értékelését követően a másodfokú bíróság a következő bizonyítékok szoros kapcsolata és egysége folytán látta megállapíthatónak, hogy nem mind a négy, hanem csak II. r. és IV. r. vádlottak ütlegették a fémeszközzel a sértett fejét, míg másik két társuk szintén bent volt, s részt vett a rablási cselekményben, ezen túl pedig jelen voltak a sértett bántalmazásakor, azt észlelték, és támogató jelenlétükkel egyetértettek a bántalmazókkal.

- Az elsőfokú bíróság által is helyesen megállapított alapvető kiinduló tény, hogy mind a négy vádlott behatolt a sértetthez idegen dolgok, készpénz megszerzése érdekében. Ezt I. r. és II. r. vádlott vallomásai, valamint a nyomszakértői és genetikai szakértői vélemény egyértelműen bizonyította, cáfolva egyben a helyszínen való megjelenést is tagadó, III. r. és IV. r. vádlottól származó vallomásokat.
- II. r. vádlott többször is előadta, hogy a vaseszközt IV. r. vádlottnál látta és e vádlott volt az, aki beszámolt arról, hogy a sértettet megütötték és meghalt.
- I. r. vádlott is külön kiemelte szerepét, elmondva, hogy megfenyegette őt, mely szintén aktív részvételére és a komoly következményekre utal.
- A bírósági eljárásban II. r. vádlott bűnössége beismerő nyilatkozatában, ha nem is részletekben, de bevallotta, hogy a vád szerint részt vett a sértett eszközös bántalmazásában.
- Az orvosszakértői vélemények, a sérülések tükrében, figyelemmel az észszerű gondolkodás és a logika szabályaira is, az elvethető, hogy mind a négy vádlott bántalmazta az eszközzel a sértettet. A négyfős ütleget nem is tekinthető életszerűnek.
- A fontos ténykérdés annak eldöntése volt, hogy egymaga az eszközt vivő IV. r. vádlott volt az, aki a sértettet agyonverte (a halált egyértelműen és kizárólag eszközös bántalmazás eredményezte), vagy abban részt vett más is, és ha igen, melyik elkövető.
- A választ erre II. r. vádlott maga adta meg, aki beismerte a bűnösséget, úgy, hogy maga is részt vett az eszközhasználatban (az általa elismert vádban ez szerepel).
- Ezen bizonyítékok és tények alapján az ítéltábla végül arra következtetett, hogy a két fő, a II. r. és IV. r. vádlott vitte véghez a konkrét ölést.
- Az I. r. és III. r. vádlottak pedig az ölési cselekmény során jelen voltak, szándékerősítő hatással.
- E tényállás a váddal egyező tényállásnak megfelel a II. r. vádlottra nézve, de valósághűséget is biztosítja a többi elkövető szerepének megfelelő rögzítésével.
- A szexuális cselekmény leírása a vádban és az ítéletben is nagyon sommás, de bizonyított, hogy a vádlott ondója annak során a még élő, de már védekezésre képtelen, földön fekvő, súlyosan bántalmazott sértett hüvelyébe került. Ez pedig elégséges a megfelelő jogkövetkeztetések levonásához. A tényállást e részben részletesebben is meg lehetne ugyan állapítani, de a bűnösség beismeréséből fakadó részleges tényálláshoz kötöttség a vád szerint is kizárólag a II. r. vádlotthoz kapcsolódó cselekményrész leírásának módosítását már nem tette lehetővé, de ez nem érintette a büntetőjogi főkérdéseket.

[29] A kiegészítéssel és helyesbítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a másodfokú bíróság a határozatát a Be. 593. § (3) bekezdése alapján ezen, a bűnösséget be nem ismerő vádlottakat érintően javított tényállásra alapította.

[30] Az elsőfokú bíróság az ügy eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és az előbbieken részletezett, megalapozatlan tényállásrészek kivételével azokat okszerűen, a logika szabályai szerint értékelte. Vizsgálta a vádlotti védekezéseket, az

ellentétes adatokat a fő pontokban összevetette, figyelembe vette a helyszín adatait, a szakértői véleményeket és a lényeges okirati bizonyítékokat is. Az ítéltábla a tényállás módosításának indokai során a központi mérlegelési pontokat már összefoglalta s kitért a szükséges helyesbítésre is, egyéb részeken pedig egyetértett az elsőfokú bíróság okfejtésével.

[31] A törvényszék a szükséges körben az indokolási kötelezettségének eleget tett, a [143] bekezdésben írt, kétségtelen más ügyre vonatkozó, feltehetően szerkesztési hibából eredően az ítéletbe került részt azonban a másodfokú bíróság mellőzi.

[32] A tényállást támadó védelmi fellebbezésre az ítéltábla kiemeli, hogy a tényálláshoz kötöttség elvi indokát a Be. 167. § (3)-(4) bekezdése adja, mely szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerint, és szabad értékelése és védett mikénti értékelése (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.). Mindezen elvek érvényre juttatása garantálja az elsőfokú bíróság úgynevezett „ténybíróági” jellegét. Ezen elvek a felülbírált ügyben maradéktalanul érvényesültek. A védelmi jogorvoslat részben a bizonyítékok okszerű mérlegelésén keresztül támadta a megalapozottá tett tényállást, mely eredményre nem vezethetett.

[33] Az anyagi jogi kérdések felülbírálatakor az ítéltábla elsődlegesen rögzíti, hogy az elkövetéskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni a Btk. 2. § (1), (2) bekezdés figyelembevételével. Az elsőfokú bíróság helyesen döntött az alkalmazandó büntető törvény megválasztásakor. Az indokolás a [123] bekezdésben azonban annyiban helyesbítendő, hogy az elbíráláskori törvény azért sem alkalmazható, mert szigorúbb, így értelemszerűen nem eredményezhet enyhébb elbírálást. Az 2019. november 2-i elkövetés után a 2020. évi november 5-től hatályos módosítást követően ugyanis a tettes (társtettes) a Btk. 38. § (1) bekezdés és (4) bekezdés e) pont eb) alpont alapján, a részes pedig a 38. § (5) bekezdés a) pont ab) alpont értelmében a határozott ideig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra nem bocsátható. A feltételes szabadságra bocsátás pedig az elbírálás körébe tartozik [Kúria: 4/2013. (X.13.) BK vélemény], így változásait vizsgálni kell a hatálykérdés eldöntésekor és az alapján megállapítható, hogy az új törvény lényegesen szigorúbb.

[34] Az elsőfokú bíróság büntethetőségi akadály hiányában okszerűen vont következtetést a vádlottak bűnösségére.

[35] II. r. és IV. r. vádlottak cselekménye a Btk. 160. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés b), d) és k) pontja szerint a nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel, a bűncselekmény elhárítására idős koránál fogva korlátozottan képes személy sérelmére elkövetett emberölés büntetnének törvényi tényállását merítette ki, mely cselekménynek szándékegységben eljárva a Btk. 13. § (3) bekezdése alapján társtettesei, I. r. és III. r. vádlottak pedig a Btk. 14. § (2) bekezdése szerint (pszichikai) bűnségei.

[36] Az elkövető aktuális tudattartalmára, ezáltal szándékára a 3/2013. Büntető jogegységi határozat I. pontjában meghatározott iránymutatás alapján elsősorban a feltárt

alanyi és tárgyi tényezőkből lehet következtetést vonni. II. r. és IV. r. vádlottak a kemény fémeszközzel több ízben sújtottak a sértett fejére, halálos koponya-agysérüléseket előidézve. Az elkövetéshez használt eszköz, a támadott testtájék, a kifejtett erőbehatások száma és intenzitása és a cselekmény utáni magatartás alapján, eltérően az elsőfokú ítélettől, a vádlottak *egyenés* ölési szándéka állapítható meg. A törvényi tényállás értelmi és érzelmi oldala is megfelelően feltárt és azok azt igazolják, hogy az elkövetés idején a sértett életét ki akarták oltani, mely meg is történt. A vádlottak társtettesek. Bár az elkövetés részletei, az eszközátadás, az ütések sorrendje nem volt már felderíthető, a két vádlott társtettesként felel, függetlenül attól, hogy melyik sérülést okozták (BH2016. 51.I).

[37] Az emberölés részben a nyereségvágyból való elkövetés miatt minősül súlyosabban a Btk.160. § (2) bekezdés b) pontja szerint. Az irányadó tényállás alapján rögzíthető, hogy a vádlottak vagyoni haszonszerzés, készpénz elvétele érdekében keresték fel a sértettet, mely során az életét a társtettesek kioltották és pénzt is vittek el a passzív alanytól. Az értékek megszerzésére irányuló szándék már az ölés előtt kialakult, az ölést a rablás folyamatában, az idegen ingó elvétele érdekében fejtették ki, ezért e minősített esetet meg kellett állapítani (BH1989. 141).

[38] Az ölési cselekmény egyben a Btk. 160. § (2) bekezdés d) pont értelmében különös kegyetlenséggel elkövetett. Az élet és testi épség büntetőjogi védelmével kapcsolatos, már idézett jogegységi határozat vonatkozó része szerint e minősítő körülmény megállapításakor elsősorban erkölcsi, emberiességi szempontokat kell figyelembe venni. Az emberölés mindig kegyetlen tett, a minősítő körülményhez az átlagot meghaladó brutalitás szükséges és nem hagyható figyelmen kívül a sértettet ért testi-lelki gyötrellem sem, bár eszméletvesztése nem zárja ki e minősítést és szubjektív fájdalomérzete foka sem. E minősítő körülményre az elkövetői szándék eshetőleges, de ez nem akadály a jelzett minősítésnek. II. r. és IV. r. vádlottak – bár nem rögzíthető részleteiben, hogy milyen időrendi sorrendben –, de a fémeszközzel mindketten jelentősebb erővel lesújtottak az álló, majd fekvő testhelyzetben lévő sértettre, összesen 7 ütés igazolható, mely során szétverték a sértett arc-és agykoponyáját. Az igen durva sérüléseket hűen szemléltetik a szemle és boncolás fényképei. Bár nagyobb számú sérülés nem állapítható meg, azonban a bántalmazás brutalitása, az okozott sérülések jellege és részben száma folytán megfelelően lehet következtetni az elkövetők embertelenségére, akik neki esélyt sem hagyva oltották ki a sértett életét. Utal rá az ítéltábla, hogy elsődlegesen a cselekmény objektív oldalának ismérvei alapozzák meg a különös kegyetlen elkövetést (BH2007. 34.). Önmagában 3-4, életet kioltó ütés a minősítő körülményt még nem alapozná meg (BH2005. 278), de a két elkövető általi, egy eszközös, ezért nem egyidejű tárgyhasználat, a 7 ütés (ez már azért nem csekélyszámú csapás), különösen pedig az, hogy a földre került sértett fejét tovább verték, már e minősítés megállapítására adott alapot.

[39] Az ölési cselekmény a Btk. 160. § (2) bekezdés k) pontja szerint is súlyosabban minősül. Annak eldöntése, hogy a sértett a bűncselekmény elhárítására korlátozottan volt-e képes, részben a sértett életkorának, a mentális és fizikai állapotának, másrészt a támadás jellegének és a kialakult erőviszonyoknak jelentőséget tulajdonítani. Az irányadó tényállás alapján egyértelműen megállapítható, hogy a törvényi tényállás alanyi és tárgyi oldali elemei is megvalósultak. A sértett idősebb életkora, ebből eredő csökkentebb védekezési képességei, a négy behatoló, köztük a két bántalmazó, az eszközös támadás ez külön és együttesen is igazolja.

[40] A nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel, a bűncselekmény elhárítására idős koránál fogva korlátozottan védekezésre képes személy sérelmére elkövetett emberölés büntetnének I. r. és III. r. vádlottak a Btk. 14. § (2) bekezdése értelmében bűnsegédi részesei. A bűnsegély járulékos jellegű, feltételezi a tettesi alapcselekmény és e bűnkapcsolat szándékosságát. Fontos eleme, hogy a részes nem fejt ki törvényi tényállási elemek közé illeszkedő tettesi magatartást, hanem ahhoz szándékosan segítséget nyújt vagy a tettes cselekménye előtt, avagy az elkövetési magatartása alatt. A bűnsegély lehet fizikai, amikor objektív módon segíti a részes a tettest, ilyen cselekvőség például az elkövetési eszköz átadása, rendelkezésre bocsátása, a tettes helyszínre szállítása, egyéb, az elkövetést megkönnyítő, a külvilágban fizikálisan is érzékelhető magatartás. A pszichikai bűnsegéd pedig a tettesi alapcselekményt a helyszínen, a cselekmény elkövetésével egyidejűleg támogató, a tettel egyetértő magatartásával fejt ki. A pusztán jelenlét általában nem értékelhető bűnsegélynek, de a tettes szándékát erősítő, azt előmozdító, a cselekmény elkövetését megkönnyítő, zavartalanabbá tevő részvétel már igen (BH2022. 172., BH2019. 155.II.). A felülbírált ügyben az ítéltábla I. r. és III. r. vádlottak terhére a pszichikai bűnsegélyt állapította meg, szándékuk az alapeseti tényállás mellett átfogta a minősített esetek törvényi tényállási elemeit is, így az értelmi és érzelmi oldal is teljes.

[41] II. r. vádlott emellett megvalósította a Btk. 197. § (1) bekezdés b) pontja szerinti szexuális erőszak büntetettét. A tényállás e részét az elsőfokú bíróság igen tömören állapította meg. A helyszín adatai és a bűnösség beismerése által azonban az nem kétséges, hogy a vádlott az ölési cselekmény kifejtése után határozta el nemi vágyának kielégítését, melyre még az élő sértett életében sor került. Tény, hogy a vádlott ondója a sértett hüvelyébe került, mely közöszlést jelez azzal, hogy a sértett már nyilvánvalóan a súlyos, halálhoz vezető sérülések elszenvedését követően már védekezésre képtelen állapotban volt. A tényállás alapján a más okokból súlyosabban minősülő emberölés és a szexuális erőszak anyagi bűnhalmazata valóságos, ezért nem a Btk. 160. § (2) bekezdés c) pontja szerint minősül e cselekményrész.

[42] A büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi, enyhítő és súlyosító tényezőket az elsőfokú bíróság nagyrészt a Kúria 56 BK véleményének iránymutatása alapján feltárta. II. r. vádlottnál azonban a két bűncselekményből álló bűnhalmazat nem súlyosító, mert a felemelt tételkeretre tekintettel a követett gyakorlat szerint csak a kettőnél több bűncselekmény által létesített bűnhalmazat értékelhető súlyosító körülményként. A hároméves időmúlás pedig az elévülési időhöz mérten igen csekély enyhítő hatású.

[43] Ettől eltekintve a társtettesként elkövetett ölést és a szexuális erőszakot elkövető II. r. vádlottal szemben a büntetési célok elérésére alkalmas, a büntetékiszabási elveknek megfelelő tartamú szabadságvesztés büntetést szabott ki. E büntetés az emberi normákat alapvetően sértő volta miatt a bűnösség beismerése ellenére nem túl szigorú, lényeges enyhítésére ezért nem kerülhetett sor, a védelmi fellebbezés így nem volt alapos. A közügyektől eltiltást azonban az elsőfokú bíróság a Be. 565. § (2) bekezdésében írtakat megsértve az ügyészszégi mértékes indítványtól (8 év) magasabb tartamban határozta meg, ezért a mellékbüntetést a törvényi előírásnak megfelelően enyhíteni kellett, e részben az ügyészszég perorvoslata megalapozott volt.

[44] IV. r. vádlottnál a büntetési tétel felső határában meghatározott 20 év tartamú szabadságvesztés és 10 év közügyektől eltiltás törvényes büntetés. A vádlott előélete ugyan kedvezőtlen, azonban az ítéltábla álláspontja szerint a büntetési célok hosszú tartamú határozott ideig tartó szabadságvesztéssel is elérhetők. A 20 éves büntetés nem túl enyhe, ezért lényeges súlyosítására, azaz életfogytig tartó szabadságvesztés alkalmazására nem látott alapot.

[45] A büntetlen előéletű I. r. és III. r. vádlottak esetében azonban az enyhébb, bűnsegédi elkövetői alakzat megállapítása miatt indokolt volt a szabadságvesztés büntetések jelentős enyhítése. Cselekvőségük tárgyi súlya a törvényi tényálláson kívüli elkövetési magatartással kisebb fokú, mint társaiké, ezért az ítéltábla e részben alaposnak tartva a védelmi fellebbezéseket, a szabadságvesztés büntetést egyaránt 15 évre enyhítette e két vádlottnál a mellékbüntetés érintetlenül hagyásával. Értelemszerűen az enyhítés indokoltsága miatt az ügyészség súlyosításra irányuló fellebbezése nem foghatott helyt.

[46] A vagyoni haszonszerzés céljából elkövetett cselekmény miatt elítélt vádlottaknál a pénzbüntetés is megfelel az anyagi jogi szabályoknak, az elsőfokú bíróság e részben megfelelő indokolást adott, kitérve a meg nem fizetés jogkövetkezményeire is a [138] és [139] bekezdésekben.

[47] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, alapvetően a letartóztatásban töltött idő beszámítására, a feltételes szabadságra bocsáthatósága, nagyrészt a bűnjelekre és a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezések törvényesek.

[48] IV. r. vádlott esetében azonban pontosítani kellett az iratok tartalma alapján a beszámítás kezdő napját, mely nem 2019. november 5-a, hanem november 6.

[49] Az eljárás során lefoglalt vonórudat a törvényszék a Btk. 72. § (1) bekezdés d) pontjának felhívásával, részletes indokolást nem adva elkobozta. E törvényhely alapján az a dolog esik elkobzás alá, mely közbiztonságra veszélyes vagy birtoklása jogszabályba ütközik. A norma egy kisegítő szabály, mely alapot ad olyan, egyébként a cselekményhez büntetőjogilag nem kötődő tárgy elkobzására, melyre egyébként csak közigazgatási, illetve szabálysértési eljárásban lenne lehetőség. Egy vonórúd azonban nem minősül ilyen eszköznek és arra sincs adat, hogy azt a vádlottak közterületen hordták, így az elkobzás téves, ezért az ítéltábla a jelentéktelen értékű, senki által nem igényelt dolgot a Be. 320. § (2) bekezdése alapján megsemmisíteni rendelte.

[50] A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a szükséges részében a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

[51] Az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig a vádlottak által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításra vonatkozó rendelkezés a Btk. 92. § (1), (2) bekezdésén alapul.

[52] Az ítéltábla a másodfokú eljárásban a kirendelt védők részvételével indokoltan felmerült, a bűnösnek kimondott, érintett vádlottakat terhelő bűnügyi költséget a Be. 613. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

Debrecen, 2022. október 20.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó József sk. előadó bíró, Dr. Nagy Éva sk. bíró

Záradék: A Miskolci Törvényszék 12.B.19/2021/97. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.I.389/2022/29. számú ítéletében írt változtatással 2022. október 20. napján jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2022. október 20.

Dr. Háger Tamás sk.
a tanács elnöke